

6. УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

УДК 332.1

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПОВНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗРАХУНКУ

Співак С.М., к.е.н., Андрушків Б.М., д.е.н., професор,
Погайдак О.Б., д.е.н., с.н.с., Шерстюк Р.П., к.е.н., доцент

*Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя
Україна, 46001, м. Тернопіль, вул. Руська, 56*

andrushkiv-bohdan@rambler.ru

У статті розглянуто поняття фінансово-господарської стабільності підприємства в контексті ефективного функціонування господарського комплексу регіону. Проаналізовано теоретико-методологічні підходи до формування фінансово-господарської стабільності та запропоновано механізм забезпечення ефективного функціонування підприємства на основі повного регіонального господарського розрахунку.

Ключові слова: фінансово-господарська стабільність, економічний механізм, повний регіональний розрахунок.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСОВО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ СТАБИЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ПОЛНОГО РЕГИОНАЛЬНОГО РАСЧЕТА

Спивак С.М., к.э.н., Андрушків Б.М., д.э.н., профессор,
Погайдак О.Б., д.э.н., с.н.с., Шерстюк Р.П., к.э.н., доцент

*Тернопольский национальный технический университет им. Ивана Пулюя
Украина, 46001, г. Тернополь, ул. Русская, 56*

В статье рассмотрено понятие финансово-хозяйственной стабильности предприятия в контексте эффективного функционирования хозяйственного комплекса региона. Проанализированы теоретико-методологические подходы к формированию финансово-хозяйственной стабильности и предложен механизм обеспечения эффективного функционирования предприятия на основе полного регионального хозяйственного расчета.

Ключевые слова: финансово-хозяйственная стабильность, экономический механизм, полный региональный расчет.

PROVIDING FINANCIAL AND ECONOMIC STABILITY OF THE ENTERPRISE IN CONDITIONS OF FULL REGIONAL CALCULATION

Spivak S.M., Ph. D. in Economics Sciences, Andrushkiv B.N., Doctor of Economic Sciences,
Professor, Pohaidak O.B., Doctor of Economic Sciences, senior research scientist,
Sherstuk R.P., Ph. D. in Economics Sciences

*Ternopil national technical university of the name of Ivan Pulyuja
Ukraine, 46001, Ternopol, Ruska str., 56*

The article considers the concept of financial and economic stability of the enterprise in context of the effective functioning regional economic. Theoretical and methodological approaches to the formation of financial and economic stability and offered the mechanism of providing effective functioning enterprise, which based on the full regional economic calculation, had been analyzed.

Key words: financial and economic stability, economic mechanism, full regional calculation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Забезпечення стабільного розвитку підприємства та ефективного функціонування фінансово-господарського комплексу регіону в умовах повного розрахунку з врахуванням усіх виробничих формувань не можливе без впровадження нового організаційно-економічного механізму ефективного функціонування підприємства. Сталий розвиток економіки регіону передбачає стабільність функціонування всіх підприємств та організацій, виробничої і невиробничої сфер та підвищення їх ефективності. Управлінці по-різному трактують поняття стабільність та стійкість у контексті економічних категорій – фінанси, підприємство, регіон тощо.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У науковій літературі немає єдиного, комплексного визначення поняття фінансово-господарської стабільності та ефективності функціонування підприємства в умовах повного розрахунку. Так, російські автори А.Д. Шеремет і Р.С. Сайфулін [1, с.257] під фінансовою стабільністю розуміють постійну платоспроможність підприємства, яка характеризується станом рахунків підприємства. Українські автори Є.В. Мних, І.Д. Ференц вважають, що фінансова стійкість підприємства визначається забезпеченістю власними коштами, які повинні перевищувати позичені [2, с.123].

А.І. Ковальов та В.П. Привалов ототожнюють поняття «фінансова стійкість» з поняттям «фінансова незалежність» підприємства та розглядають його як здатність підприємства фінансово забезпечувати безперебійність виробничого процесу. М.Я. Коробов розглядає фінансову стійкість підприємства через призму аналізу його фінансового стану та відповідності критеріям і параметрам діяльності підприємства та розміщення фінансових ресурсів [3, с.254]. Науковці Іваненко В. І. та Болух М. А. вважають, що фінансова стійкість повинна відображати такий стан фінансових ресурсів підприємства і такий ступінь їх використання, який дозволить підприємству забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також витрати на його розширення й оновлення [4].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Для послідовного розгляду цих питань пропонуємо проведення дослідження проблем управління фінансово-господарською стійкістю підприємства через вплив організаційно-економічних та технологічних факторів, а також використання організаційно-економічного механізму забезпечення ефективного функціонування підприємства в умовах повного регіонального розрахунку. Мета статті полягає в розробці організаційно-економічного механізму підвищення ефективності функціонування підприємств в умовах повного регіонального розрахунку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проведені дослідження демонструють відсутність тісного взаємозв'язку між поняттями фінансова та господарська стабільність і ототожнення понять стійкість та стабільність. Проте причини, що впливають на рівень фінансової стійкості підприємства, залежать саме від господарської діяльності, оскільки фінансові проблеми найчастіше виникають через:

- накопичення надлишкових запасів товарно-матеріальних цінностей;
- проблеми в ресурсному забезпеченні виробничої програми;
- зниження рентабельності виробництва;
- проблеми збуту продукції через зниження попиту, збільшення дебіторської заборгованості та ін.

Усе це у результаті призводить до зниження прибутковості підприємства, неможливості реінвестування прибутку та залучення зовнішніх.

На нашу думку, усі фактори, що впливають на ефективність господарської і фінансової діяльності підприємства, можна поділити на дві групи: тактичні та стратегічні, які мають пряме відношення до механізму ефективності функціонування господарського комплексу в умовах повного регіонального розрахунку. До тактичних факторів слід віднести ті, які впливають на рівень господарсько-фінансової стабільності конкретних підприємств та регіону. До стратегічних чинників належать ті, які впливають на досягнення певного рівня господарсько-фінансової стабільності в перспективі. Крім цього, до них слід віднести помилки в стратегії управління, політиці фінансування тощо.

Потрібно зазначити, що фактори, які впливають на фінансову стійкість, можна поділити на внутрішні та зовнішні. Відповідно до цього можна визначати внутрішню та зовнішню фінансово-господарську стабільність. Внутрішня господарсько-фінансова стабільність як підприємства, так і регіону відображає такий стан його ресурсного потенціалу, матеріально-речової та вартісної структур виробництва і таку його динаміку, за наявності якої забезпечуються стабільно високі результати господарсько-фінансового функціонування як підприємства, так і регіону. В основі досягнення внутрішньої стабільності підприємства і регіону лежить своєчасне і гнучке управління внутрішніми та зовнішніми факторами його діяльності. Зовнішню стабільність підприємства необхідно визначати на основі характеристики стану економічного середовища регіону, в якому здійснюється господарська діяльність. Вона повинна забезпечуватися комплексним макроекономічним регулюванням ринкової економіки.

Отже, фінансово стабільним є таке підприємство, яке враховуючи вплив техніко-економічних факторів, здатне за рахунок власних засобів покривати вкладення в активи (основні фонди, нематеріальні активи, обігові засоби), забезпечити безперерйність виробництва та реалізації продукції та послуг, здійснювати постійне оновлення основних засобів, знижує енерго- та ресурсоемність виробництва та забезпечує сталий розвиток. Основною необхідною умовою забезпечення життєздатності регіону та підприємств у ринкових госпрозрахункових умовах і основою поступального розвитку є його господарсько-фінансова стабільність. Такий стан підприємства формується під впливом різних техніко-економічних, організаційних та інших факторів. Так, фінансова стабільність як підприємства, так і регіону забезпечується шляхом організації виробництва, реалізації продукції і послуг для одержання прибутку, який забезпечить виконання не лише своїх зобов'язань, а й подальший розвиток. Для забезпечення стабільного розвитку підприємства та його розширеного відтворення необхідно, щоб розмір прибутку після покриття всіх витрат дозволяв збільшити обсяги виробництва й вивести підприємство на конкурентоспроможний рівень. Тобто фінансова стабільність передбачає не лише організацію руху грошових потоків підприємства, який забезпечив би постійне перевищення доходів над витратами, а й збереження відповідної господарської стійкості. Отже, фінансово-господарська стабільність підприємства досягається за умови наявності у підприємства достатньої кількості власних засобів, якими ефективно управляють із урахуванням регіональних особливостей господарювання.

Отже, фінансово-господарську стабільність підприємства і регіону можна визначити як результат цілеспрямованої діяльності із забезпечення підприємства власними фінансовими ресурсами та раціональні напрями їх використання. Вона тісно взаємопов'язана не лише з ефективністю виробництва, а й з кінцевими фінансовими результатами діяльності як підприємства, так і регіону. Зменшення обсягів виробництва, збитковість, висока собівартість продукції впливають на фінансовий стан і відповідно порушують господарську стабільність [5].

В усіх регіонах України в період тоталітарного режиму інтенсивно розвивалися виробничі структури на основі технічних та технологічних схем, що практично вичерпали свої еколого-економічні та соціальні можливості. Це спричинило інтенсивне забруднення навколишнього середовища, тому при дослідженні та розробці стратегії розвитку регіонів необхідно

провести глибокий аналіз причин виникнення кризової еколого-економічної ситуації не лише в країні, а і в кожному регіоні, який повинен науково обґрунтувати теоретичні та практичні принципи діяльності суспільства на основі ефективного використання природно-ресурсного потенціалу та забезпечення ефективного розвитку регіону. Розробка стратегії ефективного соціально-економічного розвитку України вимагає максимального використання її наукового потенціалу для глибокого аналізу та екологічної, технічної та економічної обґрунтованості структури господарського комплексу регіону.

Наукова рада НАН України з проблем навколишнього середовища і розвитку на своєму засіданні 18 червня 1996 року розглянула і затвердила пріоритетні напрями наукових досліджень учених України, що покликані забезпечити розробку наукових основ її сталого розвитку [6].

Дослідження проблеми ефективного розвитку України доцільно розглядати через призму взаємозв'язку трьох груп факторів – соціально-економічні, природничі та технологічно-технічні. Результатом дослідження повинна бути розробка науково обґрунтованого механізму ефективного соціально-економічного розвитку як підприємства, регіону, так і країни взагалі.

А.І. Козлова справедливо вважає, що єдино можливий шлях становлення майбутнього України полягає в сталому фінансово-господарському розвитку [7, с.77-79].

Усі розвинені країни заохочують підприємства до раціонального використання природних ресурсів та енергії, оскільки комплексне використання сировинних матеріалів у багатьох випадках є економічно вигідним.

Для забезпечення сталого розвитку необхідно проводити моніторинг навколишнього середовища, господарсько-виробничих процесів та процесів соціально-економічного розвитку підприємств та регіону. Проте сьогодні не має такої цілісної системи моніторингу та аналізу, яка б показала усі негативні тенденції та їх можливі наслідки, і допомогла розробити обґрунтовані пропозиції підвищення соціально-економічної ефективності.

Д.Г. Лук'яненко в запропонованій ним концепції «Переходу України до сталого розвитку» визначає основні цілі, завдання та принципи сталого розвитку країни [8].

На основі проведеного аналізу наукових джерел, можна зробити висновок, що сталий розвиток України полягає в забезпеченості гарантованого задоволення соціально-культурних потреб усіх членів суспільства за умови впровадження нових технологій енерго- та ресурсозбереження, підвищення конкурентоздатності підприємств з урахуванням особливостей розвитку кожного регіону, на основі повного регіонального господарського розрахунку (рис 1.) [9].

Основними цілями сталого розвитку окремого регіону та України, враховуючи складні економічні, політичні та соціальні умови, повинні стати:

1. Економічний розвиток – забезпечення функціонування ефективної економіки та раціонального використання ресурсів; зростання зайнятості громадян, підвищення стандартів якості життя.
2. Підвищення соціальних стандартів – забезпечення рівності громадян перед законом, рівних можливостей для досягнення матеріального, екологічного та соціального благополуччя.
3. Раціональне енерго- та ресурсокористування – створення системи раціонального використання усіх видів ресурсів, впровадження відновлювальних технологій.
4. Покращення інвестиційного клімату – активна співпраця з міжнародними організаціями та країнами.

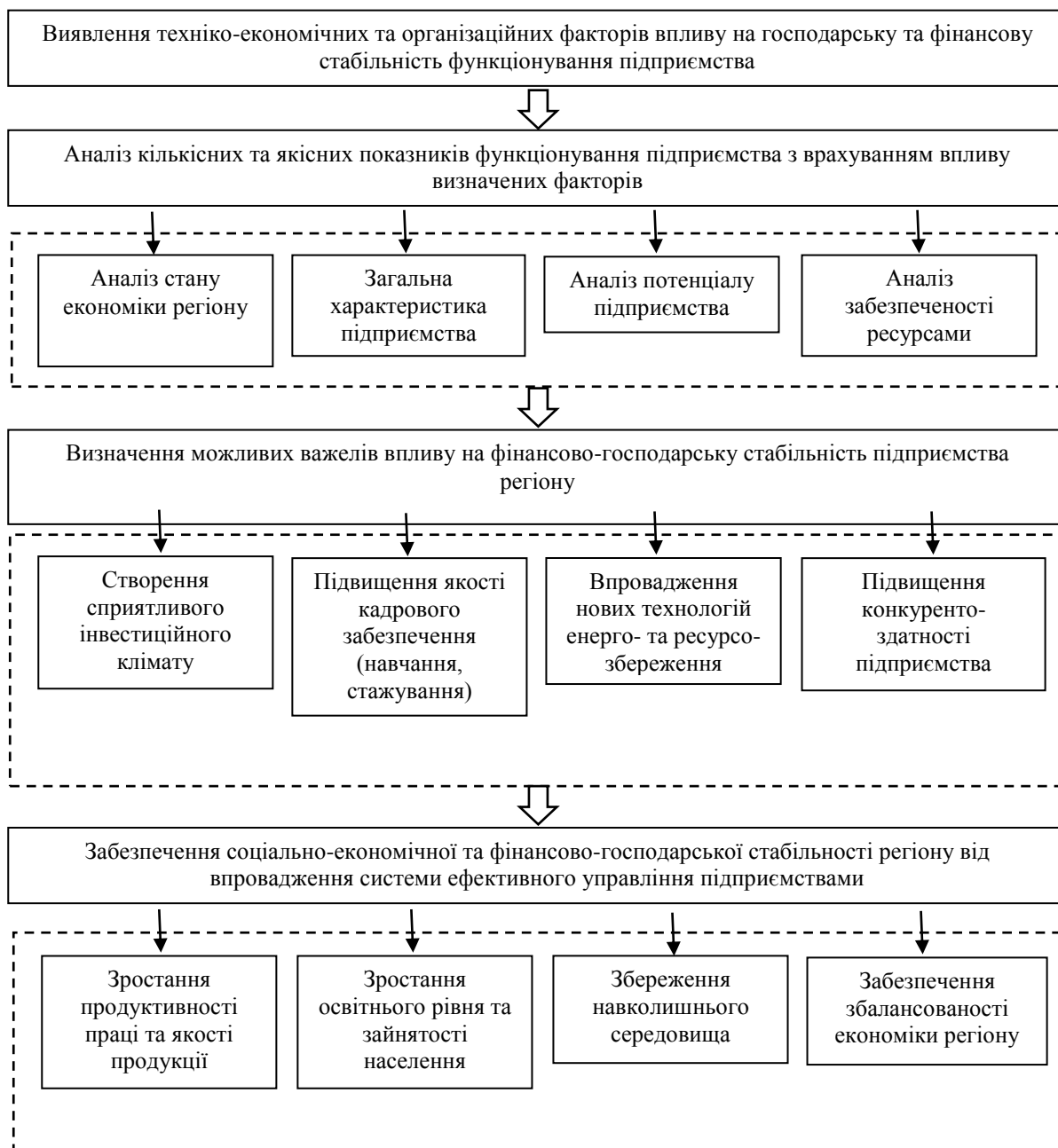

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм забезпечення ефективного функціонування підприємства в умовах повного регіонального господарського розрахунку

Підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства та регіону повинно супроводжуватися посиленням соціально-екологічної спрямованості впроваджуваних заходів, що реалізується шляхом вирішення таких основних завдань:

- покращення соціально-економічних характеристик, виробничих показників та умов праці;
- підвищення реальних доходів та платоспроможності населення;
- зростання освітнього і культурного рівня та медичного забезпечення населення.

На рівні підприємства та регіонального господарського комплексу головними завданнями є:

- формування економічної збалансованості виробництва в регіонах з урахуванням їхнього природно-ресурсного потенціалу;

- дотримання норм екологічної безпеки при розвитку існуючих та створення нових виробництв;
- оновлення матеріальної бази виробництва, впровадження нових технологій, підвищення якості продукції;
- підвищення ефективності природоохоронних заходів.

В енергетичній політиці держави необхідно забезпечити формування ефективної енергетичної системи, впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, зменшенні енергоємності виробництва, що є передумовою пришвидшення розвитку промисловості. Основними завданнями з енергозбереження є: розробка та впровадження механізмів економії енергії, шляхом модернізації і заміна технологій; ефективне використання власної бази енергоресурсів.

Основними рисами організаційно-економічного механізму забезпечення ефективного функціонування як конкретних підприємств, так і регіону в умовах повного госпрозрахунку є:

- науково-обґрунтоване державне регулювання процесу сталого розвитку, що базується на основі використання можливостей економіки (природних сировинних ресурсів, виробничого, науково-технічного та інтелектуального потенціалу);
- визначення основних факторів та розробка важелів впливу на фінансово-господарську стабільність підприємства та регіону;
- стимулювання підприємств шляхом державного фінансування, кредитування, надання економічних пільг пріоритетам сталого розвитку.

Фінансування заходів, передбачених запропонованим механізмом забезпечення сталого розвитку підприємств регіону, повинно здійснюватися на основі таких джерел:

- кошти Державного бюджету – бюджетні позики та бюджетні фонди;
- внутрішніх джерел – власні кошти підприємств, що спрямовуються на рефінансування;
- зовнішніх джерел – іноземні інвестиції, позики, кредити з державними гарантіями.

ВИСНОВКИ

Отже, у відповідності до концепції «Переходу України до сталого розвитку» постає необхідність стабілізації суспільного виробництва, впровадження нових господарських механізмів функціонування виробничої сфери та сфери послуг, забезпечення їхнього господарської та фінансової стійкості як кожного підприємства, так і кожного регіону.

Ці та інші обставини зумовлюють необхідність вивчення вищезазначених організаційних та техніко-економічних складових стабілізаційних процесів безпосередньо на господарських об'єктах із вивченням і врахуванням причин гальмування розвитку економіки на сучасному етапі, розглядом соціально-економічної ситуації як в регіоні, так і державі для виявлення стабілізаційних економічних факторів та використання їх в умовах як підприємств, регіонів, галузей, так і економіки України загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шеремет А.Д. Финансы предприятий / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин. — М. : МИНФРА, 1999. — 343с.
2. Мних Є.В. Економічний аналіз: [Навчальний посібник] / Є.В. Мних, І.Д. Ференц. — Львів: Армія України, 2000. — 144 с.
3. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: [Навчальний посібник] / М.Я. Коробов. — К. : Знання, 2001. — 378 с.
4. Іваненко В.І. Економічний аналіз господарської діяльності / В.І. Іваненко, М.А. Болюх. — К. : ЗАТ «Нічлава», 1999. — 204 с.
5. История экономических учений: [Учебное пособие] // Под ред. В. Автомонова, О. Ананьина, Н. Макашевой. — М. : Инфра М, 2002. — 784 с.

6. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку // Інформаційно-аналітичний збірник. — К. : Інститут аграрної економіки УААН, 2000. — Вип.4. — 66 с.
7. Козлова А.І. Питання розвитку переробної сфери АПК // Вісник аграрної науки. — 1998. — № 3. — С. 77-79.
8. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: [Монографія] / За ред. Д.Г. Лук'яненка. — К. : КНЕУ, 2001. — 538 с.
9. Стратегія розвитку адміністративного району (Концептуальні засади організації соціально-економічного розвитку адміністративного району в контексті формування добровільних об'єднань територіальних громад Лановеччини) / [Б.М. Андрушків, Н.Б. Кирич, Г.Х. Мельник та ін.]. — Тернопіль: ФОП Паляниця В.А.. 2017. — 456 с.

REFERENCES

1. Sheremet, A.D. (1999), "Finances of enterprises" / A.D. Sheremet, RS Sayfullin. — М.: MINFRA, 343 p.
2. Mnich, E.V. (2000), "Economic analysis": [Tutorial] / E.V. Mnich, ID Ferenc. — Lviv, Ukraine Army, 144 p.
3. Korobov, M.J., (2001), "The financial and economic analysis of the company": [Tutorial] / M.J. Korobov. — К.: Knowledge, 378 p.
4. Ivanenko, V.I. (1999), Economic business analysis / VI Ivanenko, MA Bolyuh. — К.: JSC "Nichlava", 204 p.
5. "History of economic science" [Uchebnoe posobye] // Ed. B. Avtomonova O. Anan'yina, N. Makashevoy. — М.: Infra M, 2002. — 784 p.
6. "Agriculture of Ukraine: state, trends and prospects" // Information analytical compilation. — К.: Institute of Agrarian Economy UAAS, 2000. — no.4. — 66 p.
7. Kozlov, A.I. (1998), "The question of the processing sector agribusiness" // Journal of Agricultural Science. no. 3. — p.p. 77-79.
8. "Economic Development Strategy in the context of globalization" [monograph] / Ed. DG Lukyanenko. — К.: KNEU, 2001. — 538 p.
9. "Administrative Region Development Strategy" (Conceptual framework of the organization of socio-economic development Administrative Region in the context of a voluntary association of local communities Lanovechchyny). / [BM Andrushko, NB Kyrych, GH Miller et al.]. — Ternopil: FOP Palyanytsya VA. 2017. — 456 p.

UDC 328.185

DEVELOPMENT OF AN INTERNATIONAL COOPERATION IN AN ANTI-CORRUPTION ACTIVITIES AS A PUSH TO REDUCE THE BACKGROUND OF CORRUPTION PHENOMENON IN UKRAINE

Vashchenko O.M., Ph.D. in Economic sciences, Assistant professor

*Georges AI Jammal, postgraduate student

*O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
Ukraine, 61002, Kharkiv, Bazhanov str., 17*

**Kharkiv National University of Radio Electronics
Ukraine, 61000, Kharkiv, Nauka Ave, 14*

natariathebest@gmail.com

The paper is devoted to the role of the international cooperation in the counteracting the challenges of corruption. In particular, the acting multilateral international documents are considered to be the backbone of the improvement of the national anti-corruption legislation. The analysis of background information about Ukrainian experience in anticorruption efforts has been conducted. The Ukrainian achievements of anticorruption combat have been assessed. The review of some aspects of international experience in lawmaking has been provided that is of great practical importance for Ukraine and is actively implemented in the national legislation. Taking Ukraine as the example, the